

DE AVONDBODE,

ABONNEMENT

AAN HET BUREAU VAN HET BLAD,
Warmoesstraat, N°. 208.

à bij alle Boekhandelaars en Postkantoren van het Rijk:

Brieven, Gelden, enz., moeten franco
worden ingezonden.

ALGEMEEN NIEUWSBLAD

PRIZE

VOOR 3 MAANDEN

te Amsterdam..... f. 1.75.
en Buitensieden franco..... f. 2.00.

Advertentien.

ZEVEN REGELS of minder..... f. 1.75.
Elken regel meer..... f. 25.
ZEGEL voor elke advertentie en herhaling.... f. 35.

voor Staatkunde, Handel, Nijverheid, Landbouw, Kunsten en
Wetenschappen.

HET HAARLEMMER MEERBOEK

VAN

J. A. LEEGHWATER. (*)

Zoo ziet dan het bekende Haarlemmer Meerboek van Leeghwater voor de dertiende maal het licht, en wel in een elegant gewaad van onze negentiende eeuw, met een net uiterlijk, fraai gedrukt, versierd met portret, kaarten, fac simile, enz., en door eene kundige hand met vele wetenswaardige zaken verrijkt. — Wij stonden wel enigzins verwonderd, dat men den eenvoudigen ouden man zulk een fraai kleed had aangezien; doch toen wij hem zelf, dat is te zeggen, zijn afbeeldsel (zijn contereitsel zou hij gezegd hebben) tegen over den titel in zijne gewone kleding ontwaarden, welgelykende op het daarvan bij een der vroegere uitgaven bestaande portret, waaronder Schipper zoo onachtzaam geschreven heeft: « Dit is Leeghwater's beeldt, aenschouwers, siet vry toe, enz. — toen wenschten wij hem van harte welkom, en het deed ons veel genoegen, dat wij hem bij zijn voornaamste werk zoo goed gecontereit weder ontmoetten.

Doch wij vonden meer: wij vonden hem verrijkt met een met veel kennis van zaken geschreven stuk van den heer van Hasselt, waardoor men kort, doch zaakrijk, bekend wordt gemaakt met de voornaamste trekken uit de geschiedenis der vergrootingen van het Haarlemmer Meer, en de ontwerpen van droogmaking van hetzelfde; en verder met den zoo eenvoudigen, doch voor zijn tijd uitmuntenden Leeghwater, den eersten schrijver over een ontwerp, dat ten allen tijde is aangemerkt geworden, als nuttig en noodzakelijk, en dat thans, na eenen slaap van zoo vele jaren, door den ondernemenden geest van Nederlands eersten Koning eene meer dan gewone belangstelling ondervindt.

Het schaars geworden werkje van Leeghwater moet dan voorzeker thans met veel bijval ontvangen worden; 's mans ontwerp kan men toch in meer dan één opzigt beschouwen, als het beginsel van al de volgende ontwerpen, als het eerste zaadje, waaruit later zoo vele rijpe planten zijn voortgekomen, als de eerste grondslag, waarop anderen hunne denkbeelden hebben gebouwd; een werkje, dat nog verscheidene malen als eene onwraakbare autoriteit wordt aangehaald, wanneer sommige punten van vroegeren tijd betwist worden; een werkje, dat bij al deszelfs eenvoudigheid, zoo vele duidelijke opgaven paart, dat het ten allen tijde als eene belangrijke bijdrage is aangemerkt, tot die beginselen, die mede kunnen werken, om eene zoo nuttige onderneming, als de droogmaking van het Haarlemmer Meer is; eenmaal daar te stellen.

Het is voorzeker wel waar, dat de omstandigheden sinds de tijden van Leeghwater zoodanig veranderd zijn, dat zijn ontwerp tegenwoordig niet toepasselijk zoude wezen, dat de ligging der landen, wateren, uitlozingen enz. eene zoodanige verandering hebben ondergaan, dat er tegenwoordig geheel andere middelen noodig zijn, om hetzelfde doel te bereiken; dat er dus ook van zijn ontwerp bij de tegenwoordige gesteldheid geenerlei gebruik te maken is, en dat het zelfs in zijn tijd bij eene werkelijke uitvoering aanmerkelijke wijzigingen zou hebben noodig gehad; doch dit laat niet na, dat evenwel aan Leeghwater de regmatige ere toekomt, van de eerste te zijn geweest, die een meer uitgewerkt ontwerp van droogmaking van het Meer gegeven, en die dus de denkbeelden daartoe, zelfs in lateren tijd, op dat nuttige werk gewestigd heeft; en wij juichen alzoo de gedachte toe, om 's mans werk, na ruim twee eeuwen, juist in dezen tijd wederom het licht te doen zien.

De heer van Hasselt heeft aan het publiek eene werkelijke dienst bewezen, met deze nieuwe uitgave van Leeghwaters Haarlemmer Meerboek te bezorgen, en vooral door het te verrijken met zulke veelvuldige berichten, aantekeningen en bewijstukken, die er eenen schat van kennis voor de geschiedenis dezer zaak in doen vinden, voor een ieder, die eene be-

(*) Dertiende druk, met Aantekeningen van en voorgegaan door eenige levensbijzonderheden van den Schrijver, en een historisch overzicht der plan- ningen tot en der werken over het droogmaken van het Haarlemmer Meer, door Mr. W. J. C. van Hasselt, Lid van de Regbank van eersten aanleg te Amster- dam, en van de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde te Leiden, met portret, kaarten, fac simile, enz. Te Amsterdam bij G. J. A. Beijerinck, 1838.

lang stelt in de eindelijke volvoering van een ontwerp, dat zulke nuttige gevolgen voor het vaderland hebben kan.

Met duidelijkheid en orde heeft de heer van Hasselt de zaak eerst kortelijk uit een gezet, het gevaarlijke van den tegenwoordigen toestand van het Meer aangegeven, en door een kaartje opgehelderd, waarop de vergrootingen van het Meer sedert 1531 worden aangewezen. Z. Ed. spreekt vervolgens over enkele plannen van droogmaking, en hoe het Gouvernement in 1837 eindelijk ernstig bedacht geworden is, om dezen inland- schen vijand krachtig te bestrijden. Z. Ed. prijst de onderneming met goede redenen aan. Het bezwaar omtrent Rijnlands boezem kan tegenwoordig ge- makkelijk opgeheven worden, vooral nu de twee grootste bezwaren van vroegeren tijd niet meer bestaan. Ik bedoel, nu de Slaperdijk verhoogd is, en er eene uitwatering te Katwijk bestaat; terwijl men daarenboven, bij de gewone windkracht, de stoomkracht als zeker werkend hulpmiddel be- zit. Verder gaat de heer van Hasselt over, om eenige levensbijzonderheden aan te teekenen van den schrijver van het Haarlemmer Meerboek. Men leert daaruit den persoon van Leeghwater kennen, zijne afkomst, waarschijnlijk- naamsorsprong en geslacht, zijne bekwaamheden in het volvoeren van ver- schillende soorten van publieke werken, en in allerlei verrigtingen, die hem te regt een duizendkustenaar doen noemen; wij moeten de moeite, die zich de heer v. H. gegeven heeft, allen lof toezwaaijen. en dat Z. Ed. zoo vele bijzonderheden uit 's mans levensloop, meestal in zijne Kronyk van de Rijk en het Haarlemmer Meerboek verspreid, en die den stempel der waarheid op het voorhoofd dragen, met zoo veel orde heeft gerangschikt, en daaruit eene biographische nota heeft doen geboren worden, die ons den eenvoudigen, doch voor zijn tijd kundigen man, op eene zoo volle- dige wijze doet kennen.

Moet men waarlijk niet met verwondering den man beschouwen, die voor zijn tijd zoo vele kennis in zich vereenigde, en zulk eenen onder- nemenden geest bezat als Leeghwater; die Noord-Holland met zoo vele moergentalen vruchtbare landen heeft helpen verrijken; wiens roem in zijn tijd reeds zoodanig bekend scheen te zijn, dat zijn raad en daad in veele landen gevraagd werd; — die daarenboven eene verwonderlijke kunst ver- stond, waarvan de waarheid door de bijgebrachte bewijzen boven allen twij- fel verheven is. Leeghwaters eigen eenvoudig verhaal er van zou bijna alleen voor de waarheid der zaak doen instaan, indien de bekendmaking van het oitrooi van 1605 zulks niet tot eene volkomen zekerheid had ge- bragt. Het verlies van deze nuttige kunst, die hij zoo gemakkelijk en met zoo weinig toetel scheen uit te oefenen, is zeer te bejammern, want van het vermoeden, op pag. 25 te kennen gegeven, zal men dadelijk terug komen, wanneer men niet de constructie van eene duikerklok en de wijze van haar gebruik bekend is; zijne kunst moet in eene andere vinding be- staan hebben, doch zij is verloren en men moet het betreuren, dat hij zich daarover niet meerder heeft uitgelaten, dan door eene aanhaling uit het boek van Job, die ons niet beter dan zijne overige verhalen op den regten weg kan brengen.

De heer v. H. heeft ons verder een bericht gegeven, omtrent de drie meest bekende geschriften van Leeghwater, de verschillende uitgaven daar- van, en andere geschriften, die over de droogmaking van het Haarlem- mer Meer bestaan. Behalve de door den heer v. H. opgenoemde bestaat er nog een. in 1751 te Amsterdam uitgegeven, brief van een Hollander aan een voornaam heer, over het bedijken en droogmaken van de Haar- lemmer Meer, een stukje echter van weinig belang, dat ik meen, aan Cornelis Velzen te kunnen toeschrijven; wij noemen het alleen ter meer- dere volledigheid op; — voorts nog een geschreven ontwerp van droogmaking van Nicolaas Cruquies, hetwelk aan het collegie van Rijnland overhandigd schijnt, terwijl er, in den tegenwoordigen tijd, nog een zeer volledig plan bestaat van den heer inspecteur van den Waterstaat D. Mentz. dat in de laatste jaren is opgemaakt, en eindelijk het ontwerp van de daartoe be- noemd geweest zijnde commissie, dat door het Gouvernement in de laatste vergadering van de Staten-generaal is aangeboden geworden.

De heer v. H. heeft ons eindelijk nog berigt, wat er omtrent de voorgedragen wet is voorgevallen, en Z. Ed. heeft al het daaromtrent in gezegde vergadering gesprokene bijeenverzameld, waarvoor wij hem dank weten, schoon wij wel gewenscht hadden, veel van het daarbij gezegde, al was het maar bij wijze van aantekeningen geweest, wederlegd te hebben gezien.

Zullen wij nu een verslag geven van den inhoud van het Haarlemmer-

Meerboek zelf, wie, die belang in deze zaak stelt, heeft het niet ge- lezen, of ten minste niet eens ingezien? De goede orde vordert evenwel, dat wij ook kortelijk 's mans werk doorloopen.

Wij moeten ons echter vooraf nog twee kleine aanmerkingen veroorloven: vooreerst hebben wij ongaarne op pag. 32 van de voorgegane aantekeningen een klein uitval ontmoet op de theorieën. De theorie steunt op de grond- slagen der zuiverste waarden. Wat is praktijk zonder theorie? het is een handtasten in het duister, een kostbaar beproeven. Praktijk zonder theo- rie is even zoo onbestaanbaar, als theorie zonder praktijk. Beiden vere- eenigd, leidt tot eene volmaakte kennis, en zij zullen juist nu de zekere middelen aan de hand geven, om eene zaak te kunnen daartstellen, waar- naar zoolang reikhalzend is uitgezien.

Ten andere, hadden wij Leeghwaters Haarlemmer-Meerboek zelf lie- ver gewenscht, juist zoo als het was, zonder eenige verandering van 's mans eenvoudigen stijl, die iets karakteristieks heeft, dat men ongaarne mist. Wij moeten het den heer v. H. dank weten, dat hij zich, zoo als hij zelf zegt, slechts zeldzaam daaraan schuldig heeft gemaakt. Wij hoorden den ouden man zoo gaarne in zijne eigene taal vertellen, van zijne notabele stukken, zijne propooste en zijne geometrische konste met een klein koordeken enz.; zelfs aan die oude spelling waren wij gehecht, en volgens ons gevoelen, (wij kunnen het echter zeer mis hebben) zouden zelfs zijne slechtste rijmpjes hunne oude plaatsen moeten behouden hebben. Wij hadden den braven man gaarne terug gevonden, juist zoo als hij vroeger was.

Dit zijn echter geene aanmerkingen van eenig belang; men hervindt toch thans even zoo 's mans naif voorgedragene denkbeelden, men volgt hem dan ook wederom gaarne in de voorstelling van de groote schade die het Meer veroorzaakt, en der vergrootingen, waarvan hij verschillende dadelijke voorbeelden heeft aangegeven. Men ziet, hoe hij ook waar- schuwde voor uitstel, opdat de nakomelingen zijne tijdgenooten niet van verzuim beschuldigen zouden, van welk uitstel wij de wrege vruchten geplukt hebben. Hij toont al verder aan, dat niemand door de droogma- king benadeeld kan worden, dat de verzorging der oevers te kostbaar zoude zijn; hetgeen door de latere ondervinding zoo stellig bewezen is, en dat er niets beters is, dan eene droogmaking aan te raden.

Leeghwater gaat vervolgens over met op te sommen, al, wat hij, zoo in Noord-Holland, als hij vreemden, gedaan heeft; hij prijst de droogmakerij zeer aan, en bewijst, dat groote Meeren naar evenredigheid veel minder kosten dan kleine Meeren, waarvan hij buitendien verschillende voorbeelden aanhaalt. Hij toont al verder alle de voordelen aan, die de droogmaking van het Haarlemmer-Meer heeft, boven vele andere Meeren, wijst op de heerlijke producten van de Beemster, en raadt eene standvastige doorzetting in de uitvoering aan. Hij noemt overigens de noodige middelen op, spreekt over de belangen der omliggende steden, en geeft alsdan zijn ontwerp op, hetwelk hij berekent op eene som van f 3.600.000.

Leeghwater geeft voorts nog een kort verhaal van de drooggemaakte Meeren in Noord-Holland, waarbij hij nogmaals terugkomt op de voordeelen, die de droogmaking van het Haarlemmer-Meer boven andere Meeren kan aanbieden, vooral met betrekking tot de uitwatering; wederlegt eindelijk zijn tegenschrijver Colevelt, en besluit zijn werk met eenen welmeenenden vroomen wensch, waarmede wij met den braven man van harte instemmen.

Met eenige belangrijke aantekeningen wordt eindelijk dit geschrift be- sloten. Ten aanzien van de aantekening, pag. 69, omtrent het stichten van de sluizen te halfweg, zoo mogen wij daarvoor verwijzen naar eenige geschiedkundige aantekeningen, betrekkelijk het Hoogheem raadschap van Rijnland, enz., te vinden in de Vaderl. letteroef., Mei 1832, en vol- gend nummer. Hiermede hebben wij dan deze 13e druk van Leeghwaters Haarlemmer-Meerboek doorloopen, en wij besluiten, met den heer v. H. voor deze fraaie uitgave zeer dank te zeggen, en nog meer bijzonder, voor hetgeen Z. Ed. zelf daarbij geschreven heeft, en wij mogen hem toewen- schen, dat eene van Leeghwaters spraken, ook bij Z. Ed. ten volle be- waarheid mag worden, namelijk: « Laborem mitigat merces. » Het loon verzoet den arbeid.

NEDERLAND.

AMSTERDAM 12 Julij. De maatschappij der Nederlandsche letterkunde heeft in hare jaarlijksche algemeene vergadering, den 21 Junij l.l., uit-

MENSELWERK.

HERINNERINGEN UIT EENE REIS NAAR CHINA.

Velen verkeeren in het gevoelen, dat China slechts uit eene groote vlakte bestaat, omdat de gezantschappen, uit Europa naar Peking gezonden, door eene uitgestrekte vlakte zijn geleid, welke 1000 Engelse mijlen lang en 300 breed, een gedeelte uitmaakt der gewesten Quang-see en Hou-quang. Het ware natuurlijk zulks te veronderstellen, wanneer men volstrekt het ware natuurlijke en romantische valleejen aantrof. Echter bewijst de verwonderlijke vruchtbaarheid van den grond van het eene eind tot het andere van dat onmetelijke Rijk, dat over het geheel de bergen en dalen elkander daar, even als elders, afwisselen. De talrijke bronnen, die vereischt worden, om zulke breede rivieren als de Hoang-ho en de Yang-tse-kiang te doen ontstaan, welke vele gewesten, zoo groot als Koninkrij- ken, doorloopen, moeten voorzeker uit hooge bergen ontspringen. Het is alsof de natuur in de vorming van China hetzelfde opzettelijk zoodanig heeft ingerigt, dat het door een volk zou kunnen bewoond worden, hetwelk, terwijl hetzelfde de uitgestrekte maatschappij der aarde uitmaakt, door dezelfde wetten geregeerd en door dezelfde geaardheid en zeden verbou- den wordt.

Het gering gedeelte van de provincie Canton, tot hetwelk de Europeanen toegang hebben, behoort onder de vruchtbaarste gewesten der aarde. De zeer nijvere inwoners hebben op het voordeligst partij van den grond weten te trekken; de hellingen der bergen prikken met het schoonste graan, ter- wijl de toppen zelfs met fijne vruchtbare zijn bedekt. Het land wezelt van eene gezonde en frische bevolking, en zelfs worden de rivieren door een werkzaam volk bewoond.

Dit alles wordt door den vreemdeling slechts oppervlakkig opgemerkt, want een nauwkeuriger onderzoek is onmogelijk. De wetten tegen de vreem- delingen worden beperkt. Daar de vreemdelingen in China alleen worden ge- duld, en door eene bijzondere Keizerlijke gunst te Canton worden toege- laten, om er handel te drijven, veroorloven de Chinezen hun niet, om

eenen stap buiten de plaats te doen, waarheen zij zich noodwendig voor hunne zaken moeten begeven. Zoo hebben de Europeaanse kooplieden te Can- ton hunne bepaalde wijk, binnen welke zij zich moeten houden, en kunnen zelfs geene losplaatsen voor schepen aan den oever der rivier laten aanleggen, zonder hiertoe nimmerlijk verlof te hebben bekomen.

Te Whampou, waar de schepen soms vier of vijf maanden op de thee- ladingen moeten wachten, houdt men ook de vreemdelingen binnen zekere grenzen ingesloten. Wegens de talrijke sterfgevallen, die, door de onge- zondheid van het onliggende land, op de schepen plaats hadden, heeft men den Europees twee eilanden afgegaan, waar zij hunne dooden kun- nen begraven. De grond echter behoort aan particulieren, wien men voor ieder graf eenige dollars moet betalen; buiten deze eilanden kan een Euro- peaan nergens met veiligheid reizen, en daar alleen wordt hij door de wet- ten tegen geweld en rooverijen beveiligd. Zulke ongevallen gebeuren ook wel eens binnen de grenzen, den vreemdelingen aangewezen, maar dan geschiedt zulks uit bijzonderen wrok, die door de mandarijn niet wordt aangemoedigd, schoon het een geringe troost voor den beleedigde persoon is, om, wanneer hij zich bij de overheid beklagt, tot antwoord t bekomen, dat deze met zijne zaak niets gemeens heeft, omdat hij niet op haar bevel is aangerand.

Die twee eilanden liggen aan de linkerzijde van de rivier, wanneer men dezelve opvaart, en tegenover de schepen, die te Whampou voor anker liggen. Het Deensche eiland is het grootste, en heeft omtrent zes mijlen in den omtrek. Het Fransche eiland wordt slechts door eenen breeden stroom, de Fransche Rivier genaamd, van het Deensche afgescheiden. Aan den an- deren oever ziet men op eenen afstand het dorp Whampou liggen. Deze ei- landen ontvingen hunne namen reeds eenen geruimen tijd geleden, toen de Fransche en Deensche kooplieden de overige in getal en aanzien overtroffen; maar thans is die tijd voorbij, want soms verloopende meerdere jaren, son- der dat men een enkel Deensch of Fransch schip de rivier ziet opvaren.

Op den hoogsten heuvel van het Deensche eiland geniet men een zeer schoon ge- zigt op het onliggende Land en de menigvuldige stroomen, die overal leven en verscheidenheid verspreiden. Het Deensche eiland heeft voor de Euro- peanen eene bijzondere aantrekkelijkheid. Hier toch stappen zij, na eene langdurige en eenzame reis, het eerst aan wal, en bepalmen de

hoogten en de kale rotsen met eene soort van koortsachtige trilling, gelijk aan die van eenen woesten klepper, die zadel en tuim heeft afgeworpen, en in het volle genot zijner vrijheid is. Op deze plaats zal de vreemde- ling wellicht van eenen boezemvriend voor eenig scheiden, die aldaar in het graf zal rusten. Wellicht zal hij zich lange jaren daarna het genoegen herinneren, dat hij in het gezelschap van vrolijke kameraden heeft ge- maakt, of de smart, die hij door de onbekeefde bamboes der ingezetenen heeft uitgestaan. In het kort, elk herinnert zich het een of ander, dat hem in dit anders weinig belangrijk eiland zeer veel belang doet stellen.

Op de oevers der rivier heeft men de lage plekken niet aardappelen be- poot. Deze zijn van de heuvels, welke zich aan beide zijden uitstre- ken, door diepe sloten afgescheiden, welke men heeft gegraven, ten einde het land in den regentijd van het overvloedige water te ontlasten.

Gelijk de hoedangheid van den grond, zoo is de vruchtbaarheid van het eiland zeer verschillend, naar dat het terrein min of meer bergachtig is. Op sommige plaatsen ontmoet men niets dan eenige mossen, terwijl hooge boomen en welge gewassen zich op den oever der rivier vertoonen.

Bij elken voetstap ziet men sporen van menschenarbeid. Elke hoek gronds is bebouwd, de tuinen worden in de beste orde gehouden, terwijl beekjes in menigte ruischen en in de zon glinsteren; waar het pad, dat binnen 's lands leidt, al te steil wordt, zijn trappen in de rots gehouwen. Opmerkelijk is het, te zien, wanneer men de vlakte heeft verlaten, welke vruchtbaarheid over dit rijkbegaafde land is verspreid. Hier ziet men een huis, waar men sam-shu (soort van brandwijn) verkoopt, en daar juist tegenover, sierlijke Chinese grafmonden. Deze vereniging van twee zulke verschillende voorwerpen zou bijna doen gelooven, dat de kroeghouder op de sombere stemmering van den reiziger, bij het gezigt der graven, heeft gerekend, zoodat hij naderhand verlijft is, een glas brandwijn te nemen, om zich een weinigje op te beuren.

Nadat men enigzins met moeite op den hoogsten berg is geklommen, daalt het pad af naar den anderen kant van het eiland, waar een klein dorp aan de rivier ligt.

Onder de bijzonderheden van China bekleeden de zoogenaamde eenden- booten eene voornaam plaats. Deze zijn groot en ruim en worden in groote menigte op de rivier waargenomen. Zoo men van de leem zegt,

spraak gedaan op het enig stuk, dat op een harer drie in het jaar 1836 voorgestelde prijsstoffen was ingekomen: « Een gedicht in den smaak der Italia Rookfi van Th. Moore, doch waarvan de stoflaadje uit de Europese veldtochten, liefst uit de vroegere Nederlandse geschiedenis, ontleend zijt; » welk stuk geteekend was met eenen Grieksch en dichtregel van Euripides. De maatschappij heeft in het ingeleverd stuk met genoeg de wijf en den goeden aard van den auteur opgemerkt, doch, naar het eengang gevoelen der beoordeelaars, kon hetzelfde met den uitgedoofden ereprijs niet bekroond worden.

Als nieuwe prijsstoffen heeft de Maatschappij opgegeven, de beide volgende: 1. Eene oordeelkundige beschouwing van de christen der Nederlanden schrijvers, die zich door hunnen taalkundigen arbeid hebben verdienstelijk gemaakt. 2. Welke verschillende hoofd-dialecten der Nederlandsche spraak zijn in de Noordelijke provincien der Nederlanden in gebruik? Waar en hoe gaan zij in elkander over? Welke zijn zoo in woordgebruik en woordbuiging, als in klankvorming en uitspraak, derzelver meest onderscheidende kenmerken? Welke veranderingen hebben zij tot heden toe ondergaan? — Beiden om beantwoord te worden tegen ult. December 1839.

In hare vergadering van 1837 heeft de Maatschappij uitgeschreven de volgende prijsvragen:

1. Van wege het hoogst opmerkelijke der berigten, welke Alpertus Meunius in zijn geschrift: *de Diversitate Temporum* (Eccardi *Corpus Historic. med. aevi*, tom. 1), nopens de gesteldheid en de geschiedenis van sommige gedeelten van Noord-Nederland, in het begin der XIde eeuw, mededeelt, verlangt men, deels een opzettelijk onderzoek naar den oorsprong en de strekking van dit, ook als vroegste midden-eeuwse proeven van zedeschiedering en zelfs van pragmatische geschiedschrijving, zoo belangrijk geschrift; deels eene oordeelkundige opgave en toetsing van hetgeen, door hetzelfde, nopens Nederlandsche of naburige plaatsen en gewesten, derzelver oorsprong en regering, de destijds daar voorgevallene gebeurtenissen, en de zeden en gewoonte der Vorsten en landzaten, voor ons is bewaard gebleven.

2. Eene nauwkeurige nasporing en oordeelkundige opgave van hetgeen, door overleveringen, volksverhalen, gebruiken, spreekwijzen enz., in de verschillende gewesten van Noord-Nederland, uit den Heidenschen toestand van deszelfs bewoners nog in later tijd overig was, en een met behulp van andere geschiedkundige berigten en gedenkteekenen, hierop gegrond onderzoek naar den aard der godenleer en godsdienstige gebruiken en plichtigheden, welke bij de verschillende volkstammen, die Nederland bewoond hebben, vóór de vestiging van het Christendom in zwang geweest zijn.

De tijd ter beantwoording der eerste prijsvraag is gesteld tot den laatsten December 1839, die voor de tweede tot den laatsten Decemb. 1840.

Van den NEDERLAND schrijft men, dd. 5 Julij, dat niet slechts eenige, maar al de regementen van het Pruisische leger in die streken, op den voet van oorlog werden gebracht. Dit gehele korps zou slechts een gedeelte van het bondsleger uitmaken en reeds zouden naar de plaatsen aan de Belgische grenzen berigten zijn gezonden, dat men zich op het ontvangen van troepen moest voorbereiden houden. Men geloofde, dat de reize van Leopold naar Parijs met het Hollandsch-Belgische vraagstuk in verband staat, en hij zelfs volgaarne een vreemd leger in België zou zien, om den volksgeest te betuigen, en hem alzoo het aannemen der 24 artikelen gemakkelijk te maken.

De Parijsche *Europe* wil weten, dat deze troepenbewegingen in de Rijngebieden het gevolg zouden zijn van eene verklaring van Pruisen en van den Duitschen bond, dat de afdoening der Belgisch-Nederlandsche zaak als nu geheel aan deze vergadering moet verblijven, en dat de conferentie daaraan vreemd behoort te zijn. Genoemd blad voegt er bij, dat in den loop dezer maand 40,000 man in den omtrek van Venlo zullen verzameld zijn, en dat, zoo België niet vrijwillig tot de 24 artikelen mogt toetreden, alsdan door de Duitse bondsvergadering in al de volheid harer regten zal gehandeld worden.

Het is onnoodig te doen opmerken, dat wij deze berigten enkel geven voor hetgeen zij zijn, hoewel veel, inderdaad, schijnt aan te duiden, dat er eene buitengewone bijeenbrekking van troepen op de Belgische grenzen voorbereid wordt.

Men vernemt uit Munchen, den 8 Julij, dat Z. K. H. de erfprins van Oranje, den vorigen avond, onder den naam van graaf van Buren, aldaar is aangekomen; Hoogstdezelve zal, naar men vernemt, eenige dagen te die plaatse vertoeven, en zich alsdan naar Wiesbaden begeven.

Uit Utrecht meldt men: « Onder de nuttige inrigtingen, welke dezer dagen hier ter stede worden daargesteld, mag men ook het wetenschappelijk besmuseum tellen, waartoe de stedelijke regering het grootste gedeelte van het nieuwe gebouw aan het Oudmunster kerkhof ten gebruike heeft afgestaan. »

— **VERSLAG van J.H. Gedeputeerde Staten der Provincie Friesland, in de vergadering van de Staten der Provincie van den 3 Julij II.** (Vervolg.)

Zeeeringen en Waterkeeringen. De staat van de Zeeeringen en Waterkeeringen is voldoende, en onze Dijken hebben, in den afgedoopen herfst en winter, geene schaden van eenig aanbelang bekomen.

Na afloop van den strengen winter, vreesde men wel, dat de ijskruiging vele schade zou kunnen aanbrengen, daar de Zee aan alle kanten met dik ijs was bezet en van den vasten wal zich alles als één ijsveld vertoonde, doch dit gevaar is afgewend, en wij hebben geene ongelukken te betreuen niet alleen, maar mogen ons zelfs verheugen, dat onze Dijken en Zeeeringen geene schaden, eenigzins van belang, hebben geleden. Slechts eenige zoogenaamde haeden en paalwerken zijn hier en daar beschadigd, op welker herstellingen reeds weder de noodige orders zijn gesteld.

De verschillende Dijkbesturen kwijten zich, bij voortdoring, loffelijk van hunnen plicht.

Het Dijkbestuur der Zeven Grietenijen en Stad Slooten, Contributie Zee-dijken, is bezig de verbeteringen aan de Dijken dier Contributie voort te zetten, door, ten Oosten van de Lemmer, den Dijk over 600 ellen lengte te verhoogen en te verwaren, waardoor die Contributie, met de gewone herstellingen, aanzienlijke sommen zal moeten besteden.

dat zij de varkens de beste plaats aan den haard geven, omdat deze de huur opbrengen, kan men te regt van de Chinezen zeggen, dat zij het beste gedeelte van hunne booten aan de eendvogels afstaan. Deze hebben de ruime vertrekken in bezit, terwijl hun eigenaar met zijn gansche gezin in een bekrompen en morsig hokje woont. Des morgens worden de deuren geopend en de eenden loopen rond naar willekeur. Groote planken worden tegen iederen kant van de boot gelegd, en deze dienen wagen eenen kruistogt te zee of te land, maar men weet met zorgvuldigheid te beletten, dat zij niet te ver afdwalen, want op zeker geluut komen zij alre teru, omdat eene gevangenis, waar zij overvloedig van alles zijn voorzien, hun gansch niet onaangenaam is. Wanneer allen aan boord zijn, sluit men hen op voor den nacht. De eigenaar van zulk eene eenden-boot geniet eene ruime kostwinning, en waakt over zijne eendvogels, met dezelfde zorg, als of zij zijne kinderen waren.

In China zijn de booten in zeker opzigt gelijk aan de huizen bij alle andere natien. Velen brengen daarin hun leven door, en gaan zelden of nooit aan land. De schrijvers- of klerks-booten zijn lusthuizen, gelijk men er buiten Londen vindt. Deze hebben geenszins de pracht der groote hotels van Regent's park en West-end, waarmede de reusachtige waterpalcen der Mandarins meer overeenkomen, noch hebben zij het voorkomen van winkels of het minste, dat eenige mechanische werkzaamheid verdraagt, maar het zijn kleine en nederige, doch sierlijke gebouwen, met smaa voor het genot eener algehele vrijheid ingerigt. De kiel is zeer breed en de achtersteven verheft zich, als gewoonlijk, boven het overige, terwijl een traliwerk, dat rondom loopt, verhindert, dat er iets over boord valt. Eene kleine ladder wordt veelal aan eene zijde van de deur gezet, om het klimmen naar het dak, hetwelk plat is en zwart geverwd, gemakkelijk te maken. Reijen van bloempotten zijn rondom de boot gerangschikt, terwijl eene kleine mast nu en dan van een zeil wordt voorzien. Van binnen wordt dit huis in drie of vier gedeelten verdeeld, tusschen welke vensters zijn geplaatst, waardoor het gebouw altijd goed verlicht en gelucht wordt.

Men kan zich niet verbeelden, hoe rijk het buitenste is versierd. De geheele buitenzijde is ligt groen geverwd, terwijl de randen met goud prikken. Latwerk bedekt den voorgevel, en van voren ziet men klimmende gewassen, die tot op het dak hunne takken uitstrekken. Binnen in vindt

Het werk der steenen voeling langs de Zuider Zeeooring te Harlingen is gelukkig tot stand gebracht.

In het vorige jaar deelden wij mede, dat het werk der steenen voeling be-noorden Stavoren, in de Contributie van Hemelumer Oldephaert cum annexis Zee-dijken, werd voortgezet, doch vertraagd door de nadeelike winden; dit was dan ook de reden, dat die steenen voeling niet is voltrokken geworden, maar men nu nog daarmede ijverig bezig is, hopende men, dat die in dit jaar geheel naar genoegen en vereisch zal kunnen worden afge-werkt.

Het afsluiten van de rivier de Linde bij Kuinre maakt nog steeds een ernstig onderwerp van overweging bij het Bestuur van Overijssel uit; in het laatst van 1837 is men over deze aangelegenheid nog met Heeren Gedeputeerde Staten van dat Gewest in briefwisseling geweest, voor zoo verre de belangen van deze Provincie daarbij kunnen betrokken zijn.

Eene belangrijke herstelling en verbetering is aan de Zeesluis in de Lemmer aangebragt. De toestand derzelve deed vrees ontstaan, en uit het ingestelde onderzoek bleek het voldoende, dat het belang en de veiligheid der Provincie dringend vorderden, dat die sluis naauwkeurig werd opgenomen en de gebreken hersteld. Na overleg met de Gecommitteerden uit de flooreenpligtingen der dorpen Lemmer, Eesterga en Follega, eigenaren der sluis, werd in het najaar 1837 tot de afslamming en droogmaking en het doen der herstellingen besloten, zijnde dit werk in de maand Mei jl. afgewerkt, door eene Commissie uit onze Vergadering opgenomen en in den best mogelijke toestand bevonden. Bij deze gelegenheid zijn de zoogenaamde peilplaattingen, of houten beschoeiingen bij de sluis, welke voor een gedeelte door de Provincie werden onderhouden, door steenen kaai- of vleugelmuuren vervangen, hetwelk als eene noodzakelijke verbetering werd beschouwd; terwijl daarin toen tevens schotbalkspooningen zijn aangebragt en de noodige schikkingen met de Gecommitteerden uit de eigenaren getroffen, waardoor de Provincie voor het vervolg van dat onderhoud is onthieven.

In het voorjaar van dit jaar heeft ook de afslamming en droogmaking van de zoogenaamde groote sluis te Harlingen plaats gehad, en de herstellingen zijn reeds onder handen, nadat eene Commissie uit onze Vergadering den toestand der sluis had opgenomen. De aanwezige omstandigheden deden veel grootere gebreken vermoeden dan er zijn bevonden, en, geheel onvoorziene gevallen uitgezonderd, zullen de herstellingen gedurende de slatting der vaart van Leeuwarden naar Harlingen kunnen worden afgewerkt.

Het heeft Z. M. behaagd, den termijn voor de aanzuivering van het nog door het Dijkbestuur der Zeven Grietenijen en Stad Slooten, Contributie Zee-dijken, verschuldigde restant, wegens voorschot na den Stormvloed van 1825, met vijf jaren te verlengen.

Een nieuw Regiment van Bestuur voor de Contributie van Hemelumer Oldephaert cum annexis Zee-dijken is door Z. M. goedgekeurd en bekrachtigd, waarbij, buiten en behalve de andere veranderingen, de aardewerken zijn gemeen gemaakt, met uitzondering van de zoogenaamde Stadsdijken, zoo dat die aardewerken voortaan uit de algemeene Contributie-kas zullen worden onderhouden, en niet meer in afzonderlijke percelen, ten laste van iedere Stad, Grietenij of Dorp, zullen zijn. (Het vervolg hierna.)

BRUSSEL 13 Julij. Z. K. H. de Grootvorst troonopvolger van Rusland, eerst den 21 dezer te Amsterdam zullende aankomen, zoo is, naar men vernemt, het bal paré, hetwelk den 16 dezer ter gelegenheid van de aankomst van Z. K. H. in deze residentie bij Z. Exc. den Russischen minister, baron van Maltitz, zou gehouden worden, eenige dagen uitgesteld.

MUNGEN 13 Julij. In de zitting der provinciale staten, van den 10 Julij, is de daarstelling besloten van een provinciaal krankzinnigen huis, hetwelk aan de gedeputeerde staten en eene commissie van 7 leden uit dezelve is opgedragen, terwijl daartoe voorloopig uit de provinciale mid-delen f 30,000 is toegestaan.

DEVENTER 12 Julij. Het plan tot bevaarmaking van de Schipbeek zal, volgens daarentrent gemaakte bepalingen, ten uitvoer gebracht worden. Van dezen voor onze stad en een goed gedeelte onzer provincie zoo belangrijken arbeid hopen wij eerlang een nader verslag te geven.

BRUSSEL 14 Julij. De provinciale raad van het Belgische gedeelte van Limburg heeft het voorbeeld van dien van Luxemburg gevolgd en besloten, om insgelijks zelf het protest tegen de 24 artikelen aan vorst Leopold te Brussel te komen aanbieden.

ANTWERPEN 13 Junij. Het *Journal du Commerce d'Anvers* behelst het volgende: « Onze citadel is in eenen volkomen staat van wapening, de arbeid aan de vestingwerken wordt met ijver voortgezet; wij hebben opgemerkt, dat een klein fort, hetwelk zich eenigzins voorwaarts van de citadel bevindt, van 12 stukken geschut en een gelijk getal houwtiers is voorzien. Deze artillerie is in staat, om dadelijk te dienen, want men ziet in de tusschen-ruimten al den toestel, welke daartoe vereischt wordt. »

ENGELAND.

LONDEN 10 Julij. Met de stoomboot *Great Western* heeft men berigt ontvangen, dat een oorlogsschip der Vereenigde Staten, welke den 10 Junij van Tampico te New-Orleans was aangekomen, de tijding medebragt, dat er nog volstrekt geen uitzigt bestond voor een spoedig einde der geschillen tusschen Frankrijk en Mexico.

In de zitting van het Huis der Gemeenten, op heden, is door den heer Gladstone het voorstel gedaan, om H. M. de Koningin een adres aan te bieden, waarbij verzocht wordt de benoeming eener commissie, om op de plaats zelve onderzoek te doen naar de oorzaak der veelvuldige volks-verhuizingen van de Kaap de Goede Hoop, en te adviseren omtrent de meest gepaste middelen, ten einde dezelve te beletten. Dit voorstel is echter, met 41 tegen 32 stemmen, verworpen.

Op eene daarentrent gedane vraag van lord Sandon, heeft lord Palmerston geantwoord, dat het Britsch gouvernement de vorderingen niet uit het oog verloor, welke Britsche krijgslieden voor de door hen aan Donna Maria tegen Don Miguel bewezen diensten hadden, en men, zoodra zulks met eenige vrucht kon geschieden, op de voldoening dier vorderingen zou aandringen.

men eene zekere pracht. De eigenaar van het huis bewoont het voorste gedeelte, zijne knechten het overige. Ieder eigenaar van eene boot is verplicht eenen stuurman in dienst te hebben, die de boot volkomen als zijn huis beschouwt, meestal getrouwd en van zijne familie omringd is. Deze houdt zich vereenigd in het kleine vertrek, dat den stuurman wordt overgelaten, en verandert niet van woonplaats, tot het getal kinderen zo groot wordt, dat de enge ruimte hen niet meer kan bevatten.

Zoodra men de voordeur is binnen getreden, bevindt men zich in de slaapkamer van den eigenaar, die voor en achter met welgestoffeerde ledekanten prijkt. Een vliegen-gaas beveiligd den ongedekten slaper voor de lastige *Mosquitos*, eene der grootste plagen, waarmede men in de Oost wordt geteisterd. In het midden van het vaartuig is de spreekkamer. Stoelen en leuningstoelen staan onder de vensters aan elke zijde van het vertrek. In alle hoeken zijn tafels met Chineseche rareiteiten en oud porselein bedekt. Voorts zijn de wanden met schetsen en teekeningen versierd.

Overal hangen muzik-instrumenten, die van geringen omvang en slechts een flauw geluid voortbrengende, geheel verschillend zijn van de harde en verdoovende trompetten en *gongs*, die men elders hoort. Men heeft, onder anderen, eene soort van sluit met vele gaten, doch zonder kleppen, waarop men speelt door middel van een stukje geoliede zijde, met Letwelk men beurtelings een der gaten bestrijkt. Men ziet vele instrumenten, die in den vorm eenige overeenkomst met de viool of de gitaar hebben, waarvan sommige met de hand worden bespeeld, terwijl andere het gebruik van den strijkslok vereischen. Het getal snaren verschilt van twee tot vijf, maar allen zijn zonder zangbodems, of andere middeleeu, om meer kracht aan de vibratie van den toon te geven.

Wanneer men den eigenaar van dit water-verblijf bezoekt, wordt er eerst door een knecht thee voorgediend in kleine kopjes, van zeer fijn porselein; waarna aan elk der gasten eene pijp wordt aangeboden. Men is echter omtrent de keuze zeer verlegen, want eenige bestaan uit eene steel van bamboes met een houten kop aan het einde; andere zijn zoodanig ingerigt, dat de rook door het water gaat, ten einde dezelve te verzachten en te zuiveren. Dit gebruik schijnt in de Oost vrij algemeen in zwang en is vooral den Chinezen nuttig, die veelal den tabak met opium vermengen. (Het vervolg hierna.)

— De heer Praed heeft de overlegging van eenige papieren, betrekkelijk het Koninkrijk Oude, verzocht; slechts het ter tafel brengen van eenig derzelve is hem toegezegd.

— Omtrent het ongeluk van de nieuwe stoomboot *de Palushi*, op reis van Charleston naar Baltimore, vernemt men het volgende: De boot had 15 passagiers, waaronder 50 dames, aan boord, en was 30 mijlen van de kust verwijderd, toen de ketel, zoo men zegt, bij gebrek aan water, eene verschrikkelijke uitharding sprong, en het schip zoodanig beschadigde, dat hetzelve korten tijd daarna gezonken is. Eenige menschen hebben zich gered in twee kleine booten, en op eenige stukken van het wrak, welke, na eenigen tijd te hebben rondgedreven, opgevist zijn; doch men rekent, dat er honderd menschen zijn verongelukt, waaronder vele jonge lieden en kinderen. Van de goederen aan boord is niets geres. Onder anderen zijn er 150,000 dollars aan banknoten met hunne bezitting in den afgrond verzvolgen.

— Van Buenos-Ayres schrijft men van den 22 April, dat, volgens een nieuwen maatregel, van goederen, welke uit het entrepôt van Montevideo zouden genomen, en naar vreemde markten vervoerd worden, in plaats van alle andere regten, in eens 8 pCt. van de waarde, en van goederen, die men overgescheept, 12 pCt. zal moeten betaald worden.

— De nieuwbladen van Quito, loopende tot den 26 Maart, melden, dat te Riohamba een opstand is uitgebarsten. Het garnizoen aldaar heeft zich, onder aanvoering van deszelfs chef Aparicio, tegen het gouvernement verklaard. Reeds den 10 Maart waren de troepen tot op zes mijlen van de hoofdstad genaderd, doch stieten aldaar op al de krijgsmagt, welke men, onder aanvoering van den generaal Daste, had kunnen vereenigen. Blijkens eene proclamatie van den president der republiek van den Equator, Vincente Rocafuerte, zijn de opstandelingen op de vlugt gedreven; naar men zegt, had de zamenzwering uitgebreide vertakkingen, en stonden de generaals Ortamendi en de kolonel Urbina aan het hoofd van dezelve.

— Van New-York zijn dagbladen tot den 26 der vorige maand ontvangen; dezelve bevatten het verhaal van eenige weinig beteekenende ongeregelheden in Canada, alsmede eene hoodschap van den president van het Huis der Vertegenwoordigers, betreffende de voorvallen aan de Noordelijke grenzen, welke eene zeer vriendschappelijke gezindheid voor Engeland aan den dag legt.

— Uit de Vereenigde Staten zijn dagbladen van Jamaica tot den 6 Junij ontvangen; uit dezelve blijkt, dat men aldaar niet ongenegen is, het leeringschap der negers op den 1 Augustus aanstaanden te doen ophouden. De directeur der plantage *Arcadia* had op den 31 Mei II., namens den eigenaar Alers Hankey esq., al de 250 negers, tot die bezitting behoorende, bijeen geroepen en hun verklaard, dat zij vrij waren.

DUITSCHLAND.

WIESBADEN 9 Julij. Reeds eenigen tijd geleden was er sprake, dat alhier eene groote evangelische domkerk, zou gebouwd worden. Thans vernemt men, dat alle voorloopige voorbereidselen daartoe reeds gemaakt zijn.

FRANKFORT 10 Julij. Naar men vernemt, zal Louis Spohr het zangfeest alhier niet bijwonen, deszelfs gezondheid vordert, dat hij deze maand te Karlsbad blijft vertoeven. De werkzaamheden van den Taunus-spoorweg worden voortgezet; in het Nassausche heeft het commissie zich met de landeigenaars omtrent de onteigening reeds verstaan, terwijl zulks alhier nog niet heeft plaats gehad.

— Eenige dagen geleden is de Nederlandsche zaaklastigde, de legatieraad van Scherff, alhier aangekomen. Algemeen veronderstelt men hier, dat Z. M. de Koning der Nederlanden het omtrent de 24 artikelen met de Bondsvergadering eens is, en dat de Londense conferentie de uitvoering der 24 artikelen zonder eenige afwijking, met betrekking tot het grondgebied, begeren zal.

FRANKRIJK.

PARIS 12 Julij. Een adjudant van den generaal Bernard, minister van oorlog, is gisteren avond naar Brussel vertrokken, dépêches overbrengende van vorst Leopold aan het Belgische ministerie.

— De tegenwoordige zitting van de Kamer der gedeputeerden is door den minister van Binnenlandse zaken gesloten geworden. Alles heeft zich bepaald bij de voorlezing van het Koninklijke bevelschrift, terwijl ter naauwermond 50 of 60 leden tegenwoordig waren.

— Volgens telegraphisch berigt, is de *Heracles*, waarop zich Z. K. H. de prins de Joinville bevindt, den 11 op de reede van Brest aangekomen.

— De achtponder, waarmede de generaal Damremont vóór Constantine is doodgeschoten, en welke te Toulon, met de pakketboot *de Styx*, is aangebragt, wordt eerlang te Parijs verwacht, alwaar dat stuk geschut, op de esplanade der invaliden zal geplaatst worden.

— Het schijnt, dat de Fransche regering tegen de drukpers met gestrengheid wil te werk gaan. Althans vernemt men, dat de *Temps*, een blad, dat nog weinige dagen geleden in den geest van het Ministerie werd geschreven, maar dat eensklaps eene tegenovergestelde houding heeft aangenomen, zal vervolgd worden, wegens mededeelingen, betrekkelijk het voorvalle bij het Hof der Pairs, gedurende de behandeling van de zaak van Laity.

— Op den 7 is aan de Engelsche zee-officiëren het bal gegeven, door de stad Toulon en den zee-prefekt aldaar aan dezelve aangeboden. Dit feest moet allerprachtigst geweest zijn, en de goede ontvangst, door den maarschalk Soult te Londen genoten, heeft veel invloed op de gulhartigheid, wederzijds aan den dag gelegd, toegebragt. Den 8, des namiddags, heeft het Engelsche eskader het anker geligt, met eene zachte zuidelijke koelte. De bestemming is naar den Levant, na Malta en Korfu aangedaan te hebben.

— Men zegt, dat de heer Rotschild het hôtel van wijlen Prins Talleyrand, in kwaliteit van Consul-Generaal van Oostenrijk, aangekocht heeft, en dat de graaf d'Apponij, met de Oostenrijksche ambassade, dat gebouw zal betrekken.

— Lord Granville, de Britsche Ambassadeur, zal eerstdaags met verlof Parijs verlaten, om de baden te gaan gebruiken.

— Dezer dagen zijn de heeren Bulloz, gérant van de *Revue des deux*

SIR SIDNEY SMITH.

Tijdens sir SIDNEY SMITH zich in dienst bevond van GUSTAAF III, Koning van Zweden, die met Keizerin CATHERINA II in oorlog was, had hij met zijn zeevolk eene landing gedaan, eene door de Russen bezette batterij veroverd en de stukken van dezelve vernageld. De Russen keerden echter terug, en de Engelschen waren genoodzaakt naar hunne sloepen de vlugt te nemen, wilden zij niet afgesneden worden. Sir SIDNEY, die zich te ver van het strand verwijderd had, zag geen ander middel, om het oog des vijands te ontgaan, dan door op eenen boom te klimmen. Eindelijk trokken de Russen af, en sir SIDNEY haastte zich, zijne schuilplaats te verlaten. Ongelukkig raakte hij verdoofd, en stond op eens voor een diep moeras; hier zag hij geenen uitweg, en zijn oog ontwaarde aan de overzijde niets dan eenen Russischen Soldaat, van eene reusachtige lengte. In de Russische taal riep hij hem toe « kom hier, en breng mij over het water. » Werktuigelijk gehoorzaamde de Rus, en sir SIDNEY klom op deszelfs schouders. Onderweg vroeg hem de Engelschman, of hij ook een der dapperen was, die zich zoo moedig tegen den vijand hadden gekweten? « Welzeker, » antwoordde de Rus, « onze kolonel had zich gevleid den admiraal zelven gevangen te nemen, want, men zegt, dat hij ons meer kwaad heeft gedaan, dan al de Zweden te zamen. » Dat was nog eene goede vangst geweest, » hernam sir SIDNEY lagchende, « zulks moest u eens te bernt vallen. » « Ik denk er niet aan » was het antwoord. Zoo al pratende, bereikten zij den tegenovergestelden oever. De soldaat liet sir SIDNEY voorzigtig van zijne schouders; deze gaf hem eenig geld, en haastte zich naar de sloepen, alwaar hij behouden aankwam. Eerst toen de soldaat bij zijne kameraden terugkeerde, werd hij ontwaard, dat hij den vijandigen admiraal zelven had gedragen, en het middel tot zijne ontkoming was geweest.

LONDEN EN PARIJS.

De aanblik bij het naderen van Parijs is uitlokkender dan die bij het naderen van Londen: want Londen is de stad der werkzaamheid, Parijs die des vermaak: Londen een uitgestrekt mastbosch, Parijs een groote tuin, vol van steeds afwisselende bloemschoten. Londen is de fiere, gehelmde *Pallas*, Parijs de veelkleurige *Iris*: Londen, in één woord, is de stad der mannen, Parijs die der vrouwen.

Musées, Jules Lechevalier, gérant van het Journal de Paris, en Gramier de Castagnac, tot Maitres des Requêtes redacteur van de Presse, hij den Franschen staatsraad benoemd, met bevoegdheid, om aan de werkzaamheden van dit hooge ligchaam deel te nemen.

Part. Corr. 12 Julij. Volgens eenen bijzonderen brief van Bordeaux, zijn de commissarissen voor de Spaansche leening aldaar aangekomen en worden overmorgen alhier verwacht. Den 21sten keert Vorst Leopold naar Brussel terug; zijne gemalin blijft tot na de bevalling der hertogin van Orleans.

BALIJONNE 7 Julij. Espadero heeft wederom eenige groote krijgs-operatiën ondernomen, en begeeft zich met alle zijne troepen op den weg naar Miranda; men gelooft, dat hij door La Rioja op Logrono zal aanrukken. Marotto is dadelijk naar Estella opgerukt; men veronderstelt, dat Espadero plan heeft laatstgemelde plaats aan te tasten.

SPANJE.

MADRID 4 Julij. De Senaat heeft in hare zitting van heden de door het gouvernement gevraagde magtiging, om de noodige wijzigingen in de administratie der justitie te maken, met een meerderheid van 60 tegen 27 stemmen, toegestaan.

Men leest in den Eco del Comercio, dat het aan 32 Carlistische officieren van Sara, welke op het kasteel van Albuquerque gevangen waren, gelukt is, van daar te ontkomen. Volgens tijdingen uit Valencia, bevelen de troepen van Forcadell en Viscaro op nieuw Lucena; de generaal Borsio is naar Murviedro vertrokken, om de bezetting der plaats ter hulp te komen.

Marotto en Munagorri vaardigen onophoudelijk proclamatiën uit, deze aan de Navarresen en gene aan de Baskiers; de een spreekt in naam van Don Carlos, de andere in dien der Fueros; dit woord heeft veel invloed op de bewoners van het noorden van Spanje.

5 Julij. De heer Remisa, President van de commissie, belast om de financiële maatregelen te Parijs te besturen, is heden derwaarts vertrokken; hij is vergezeld van een kabinet koerier, den heer Gergon, bij de Fransche ambassade geplaatst, terwijl de heer Remisa een dag vroeger naar Parijs is vertrokken, om deszelfs echtgenoot te brengen. — De heer de Fesensac, ambassadeur van Frankrijk, heeft gisteren een groot diplomatiek diner van meer dan 40 couverts gegeven, behalve de leden van het corps diplomatique, daartoe genoodigd, merkte men in de salons van het ambassadeur al de ministers, behalve den generaal Latre, die door deszelfs wond zijn hof niet kon verlaten, als mede de heeren Morin, Martinez de la Rosa, Cordova, den hertog van Gor, den markies de Santa Cruz, den hertog van Frias en meer aanzienlijke personen. — De post van Arragon is niet aangekomen.

PORTUGAL.

LISSABON 3 Julij. Het gerucht, dat het ministerie zou veranderen, is ongegrond. Sa da Bandeira is tweemaal naar Cintra geweest, alwaar het Hof zich thans bevindt. H. M. de Koningin schijnt zeer wel met dezen minister tevreden, die een onvermoeid en volhardend man is, ofschoon niet sterk genoeg, om de vooroordeelen van het volk te overwinnen. Onder de nieuwe verordeningen, betreffende de in- en uitgaande regten, waarover men zich het meest beklaagde, behoort, dat er geene zijde mag worden ingevoerd, anders dan in pakken, wegende ten minste 128 pond, portugeesch gewicht.

Het feest, bij gelegenheid der krooning van H. M. de Koningin van Engeland, is gelijk vooraf bepaald was, door de Britsche kooplieden alhier met een dier gevierd. Gedurende hetzelfde werden verschillende toasten uitgebragt, doch niemand heeft er aan gedacht er eene aan lord Howard te wijden; een krachtig bewijs voorwaar van de hooge achtting, waarin zijn lordschap bij deszelfs alhier aanwezige landgenooten staat. De hertog van Teceira heeft zich naar Cintra begeven om zijne betrekking als opperstaalmeester te aanvaarden. De heer Bois le Conte, gezant van Frankrijk, zal eerstdaags naar zijn vaderland vertrekken. De provinciën zijn bij voortdurend ter prooi aan strijkroovers en guerrillas, ofschoon zij weinig in opzigt zijn. In het dorp Sao Meire hebben zij 13 huizen verbrand; te Trigones, in het district Bago, werd eerst de nationale garde ontwapend en daarna de plaats verwoest; hierdoor werd eerst de brievenpost van Oporto acht uren opgehouden en later werd dezelve in het dorp Redenhá geplunderd. Het halfjaarlijk dividend van de bank tot den 30sten II, zal, volgens de verklaring, slechts 3 pCt. bedragen, hetgeen een bedroevende tegengestelding is van dat, hetwelk men in 1834, 1835, en zelfs in 1836 ontving.

ITALIE.

VENETIE 23 Junij. Heden morgen ten 10 ure en 18 minuten des voormiddags bespeurde men alhier drie ligte aardschokken, van eenen golven aard, in de richting van het oosten naar het westen; de twee eerste schokken volgden onmiddellijk op elkander, de derde na eene korte tusschenpooz. Te zamen heeft dit natuurverschijnsel ongeveer acht seconden aangehouden.

ROME 30 Junij. Het van hier vertrekken en alhier aankomen van koersers is thans bijzonder aan de orde van den dag, en wordt hoofdzakelijk begreepelbaar aan de aangelegenheden der Pruisische bisschoppen. — Men zegt, dat alhier het bericht is aangebragt, dat de Pruisische gezant bij H. M. de Koningin, de geheimraad Bunsen, die met twee maanden verlof Rome heeft verlaten, als nu door deszelfs regering is teruggeroepen; of de Legation van Buch, die tot nu toe ad interim den post van Bunsen heeft waargenomen, in deszelfs plaats zal worden benoemd, is tot dus verre onbekend. — Ook is door de Pruisische regering de regeringsraad Brugge, van teruggeroepen, die deze hoofdstad binnen eenige dagen zal verlaten. Dit alle deze maatregelen leidt men af, dat de Pruisische regering de laatste brief, van Z. H. den Paus zoodanig heeft opgenomen als men verwachtte, namelijk in den geest van verzoening, en men kan op goeden grond veronderstellen, dat de geschillen, zullen uit den weg geruimd worden.

DENEMARKE.

KOPENHAGEN 3 Julij. Men gelooft, dat de onpasselijkheid van Z. Keiz. H. den grootvorst troonopvolger, ofschoon Hoogstdezelve wederom is uitgeroepen, de reis van Z. K. H. vertraagd heeft, waardoor het vertrek nog niet bepaald is. Z. M. de Koning bezoekt Z. K. H. dagelijks.

In den afgelopen nacht ontstond alhier brand in het huis van arrest voor de marine, waardoor meer dan honderd gevangenen naar het gewone huis van arrest meester worden overgebragt; vóór dat nog alarm werd geslagen, nam de brand zoo geweldige toe, dat het huis in asch werd verlegd. Z. M. de Koning vertoonde zich reeds vroeg in den morgen op de plaats, waar dit ongeval plaats had.

STADSNIEUWS.

Kennisgeving van Burgemeester en Wethouders, dat bij H. E. A. van deeren controleuren der directe belastingen zijn ontvangen de primitive personeel-kohieren van de belasting over 1833-39; van wijk 23, 32, 33 en de 5 buitenwijken, welke op 30 Junij II. en 3 dezer zijn executoir verklaard, en dat dezelve aan de daarbij betrokken heeren ontvangers zijn verzonden.

Opvoeringen.

Cornelis de Boer, Schutter bij het 1ste der 2de afd. mob. Noord-Hollandsche Schutterij.
Willem van Eijk, Martinus Buijs en Abraham Josephus Kolster, van de 1ste afd. mob. Zuid-Holl. Schutterij.
Leendert Lugt, van de 2de afd. mob. Noord-Brabandsche Schutterij.
Jan Marsie, gewoond hebbende te Middelburg, en
Gerben Wietze Hellinga, gewoond hebbende te Workum. Alle aan het koninkrijk van de militaire zaken.

Zitting van het Hof van Assises, van 14 Julij 1838.

De pleidooien in de zaak van Bernardus Arnoldus van Meerbeek en Michael Griffioen, zijn op heden ten einde gebragt, en het Hof zal in de uitspraak doen aanstaanden maandag ten 1 ure.

Volgens aan het Stads Waterkantoor alhier gedane waarnemingen, te zamen met de thermometer van Fahrenheit de navolgende graden van warmte:

Vrijdag 13 Julij 's namiddags ten 3 ure 65 graden.

» » » » 5 » 89 »

» » » » 7 » 84 »

» » » » 9 » 79 »

» » » » 11 » 77 »

Zaterdag 14 » » 's morgens » 1 » 76 »

» » » » 3 » 74 »

» » » » 5 » 74 »

» » » » 7 » 72 »

» » » » 9 » 75 »

» » » » 11 » 75 »

» » » » 1 » 77 »

ONDERTROUWD. 12 Julij A. J. Schilt met M. Koning.
GETROUWD. 12 Julij J. Bachman van Reenen met A. Viëtor.
BEVALLEN. 10 Julij M. G. E. Hendriëhs, geb. Cramer D. — 12 Julij M. W. Engelman, geb. Mammel Z. — 13 Julij E. M. de Boer, geb. Meijer Z.

OVERLEDEN. 10 Julij A. M. Dankmeijer, Wed. L. Crétée 57 j. — 11 Julij J. E. Summink 2 m. — W. van Sittert, geb. Lamberts 30 j. — J. H. van Vloten 71 j. — 12 Julij M. Valckenier 8 j. 4 m. — F. Heckerman 35 j.

Beursprijzen der Effecten.

OMSCHRIJVING DER EFFECTEN.		AMSTERDAM, 14 Julij, 4½ ure.					
		volg. de Soc. tot nut des Obligatiedhandels.			volgens de Effecten-Societeit.		
		van	tot	gebloe-ven	laag- sto	hoog- sto	gebloe- ven.
NEDERL...	Werkelijke Schuld...	54½	55½	54½	54½	55	54½
Dito.....	».....	101½	102	101½	101½	102	101½
Uitgestelde dito.....	».....	»	»	»	»	»	»
Kansbiljetten.....	».....	25	25	25	25	25	25
Amortisatie-Syndic.....	».....	95½	96½	95½	95½	96	95½
Dito.....	».....	79½	80½	79½	79½	80	79½
Handel-Maatschappij.....	».....	179½	180½	179½	179½	180	179½
Nieuwe dito.....	».....	»	»	»	»	»	»
Nieuwe dito 1837.....	».....	»	»	»	»	»	»
Entrepôt-Dok.....	».....	»	»	»	»	»	»
Oost-Ind. Leening.....	».....	»	»	»	»	»	»
Dito.....	».....	99½	100	99½	99½	100	99½
Aandeelen Kansb.....	».....	»	»	»	»	»	»
Spoorweg Haarlem.....	».....	»	»	»	»	»	»
Dito Rotterdam.....	».....	»	»	»	»	»	»
FRANKR... Inschrijving G. B.....	».....	»	»	»	»	»	»
ENGLAND... Dito.....	».....	»	»	»	»	»	»
SPANJE... Leening Ardoins.....	».....	21½	22½	21½	21½	22½	21½
Dito onbep. Stuk.....	».....	»	»	»	»	»	»
Passive.....	».....	4½	5½	4½	4½	5	4½
Deferred.....	».....	»	»	»	»	»	»
Fransche Uitgestelde.....	».....	»	»	»	»	»	»
Engelsche dito.....	».....	»	»	»	»	»	»
PORTUGAL... Oblig. te Londen.....	».....	»	»	»	»	»	»
NAPELS... Certific. bij L. & B.....	».....	»	»	»	»	»	»
Dito Calc. & Co.....	».....	»	»	»	»	»	»
Dito te Londen.....	».....	»	»	»	»	»	»
Aandeelen Tavolieren.....	».....	»	»	»	»	»	»
Dito te Parijs.....	».....	»	»	»	»	»	»
RUSLAND... H. & C. 1798, 1816.....	».....	105½	106½	105½	105½	106	105½
Dito 1828, 1829.....	».....	105½	106½	105½	105½	106	105½
Dito 1831, 1833.....	».....	97½	98½	97½	97½	98	97½
Oblig. te Londen.....	».....	»	»	»	»	»	»
Dito te Hamburg.....	».....	»	»	»	»	»	»
Inschr. in Assign.....	».....	70	70	70	70	70	70
Certific. van dito.....	».....	70½	71	70½	70½	71	70½
POLEN... Aandeelen a fl. 300.....	».....	»	»	»	»	»	»
Dito a fl. 500.....	».....	»	»	»	»	»	»
PRUISSEN... Dito R. 50.....	».....	»	»	»	»	»	»
Neg. Londen 1830.....	».....	»	»	»	»	»	»
OOSTER... Aandeelen a fl. 100.....	».....	»	»	»	»	»	»
Dito a fl. 200.....	».....	»	»	»	»	»	»
Metaliek.....	».....	»	»	»	»	»	»
Dito.....	».....	»	»	»	»	»	»
Dito te Londen.....	».....	»	»	»	»	»	»
Weenerh. Gold & Co.....	».....	»	»	»	»	»	»
Dito.....	».....	»	»	»	»	»	»
N. Ween. Aand. fl. 500.....	».....	»	»	»	»	»	»
DENEMARK... Oblig. te Londen.....	».....	»	»	»	»	»	»
BRAZILIE... Dito dito.....	».....	»	»	»	»	»	»
LOUISIANA... Hope & Comp.....	».....	»	»	»	»	»	»
DARSTADT Aand. bij loting.....	».....	»	»	»	»	»	»

BEURSBERICHT.

AMSTERDAM, 14 Julij, 1838.

In Integralen was heden de handel zeer geanimeerd en, ten gevolge van eene vrij belangrijke inkoop-kommissie voor binnenlandsche rekening, was de stemming daarin zeer willig, en hebben zij zich 1½ pCt. in prijs verbeterd. Kansbiljetten waren mede meer gewild, en werd daarvoor tot 1/25 gesteed; in overige Hollandseche Fondsen was de omzet minder beduidend, doch de prijzen zeer vast. Aand. Handel-Maatschappij waren, met eenige affaire, weder iets laagwer; op de volgende rescontre waren er eenige verkoopers, waardoor de prijs op deze gedrukt werd; de koers op deze rescontre blijft 179½ a 180, en op die van 15 September aanstaande 172½ ex dividend.

Aandeelen Rijn-Spoorweg waren, hoewel de handel daarin niet zeer levendig was, goed prijshoudend; gedaan a 107½, blijft de prijs zeer vast 107½.

Van vreemde Fondsen was eenige levendigheid in Ardoins, welke zich weder iets van hunnen teruggang van gisteren hebben hersteld, ten gevolge van een iets hooger merk van gisteren van Parijs ontvangen; in alle overige weinig handel en geene noemenswaardige variatie.

Rijn-Spoorweg 107½, 4. Grieken. bl. a 100. 16½. Dito a 100. 14½. N. Mexico 5 pCt. 22½. Coup. Ard. Nov. 1837 en Mei 1838, 16½.

Koers van het Gold. Beleening 2½, 3. Prolongatie 2½, 4. Wissel-Disconto 2½ pCt.

Prijzen ten 5 Ure: Integralen 54½ a 55. Kansbiljetten 1/25. Handel-Maatsch. 179½ a 180. Rijn-Spoorweg 107½. Ardoins a 107. 22 a 108.

FONDSEN EN WISSELKOERSEN OP VREEMDE BEURZEN.

Londen, 11 Julij.		Parijs, 12 Julij.	
Consols op tijd. 3 pCt. 95½, 1.	Spanj. Ard. m.c. 5 pCt. 22.	Inschr. op ult. 5 pCt. 111.60.	Spanj. Ardoin. 5 pCt. 22½.
Brazilië..... 5 » 80.	Passive..... 4½ a 1.	dito kontant. 5 » 111.40.	Passive..... » 5.
Columbia 2e L. 6 » 20½.	Deferred..... 8½, 9½.	dito op ult. 3 » 80.65.	Uitgestelde..... » 8½.
Mexico..... 6 » 24½ a 25½.	Holland..... 2½ » 54½, 54.	dito kontant. 3 » 80.60.	Napels, Falcon. 5 » 98.95.
Rusland..... 5 » 112½.	dito O. I. .... 5 » 99½ a 1.	Bank-Actien..... fr. 2610.	Haiti..... fr. 355.
Portugal..... 5 » 35½ a 36.		Bank bij Laftite. fr. 1110.	
dito 3 » 23½ a 24.			

In Fransche Fondsen was de handel niet onbeduidend, en bleven zij vast op bunne vorige koersen. Ardoins, welke gisteren tot 23½ gestegen waren, konden zich heden op dien koers niet sostenen, en zijn weder tot 22½ gedaald; voor dezen teruggang werd evenwel geene reden opgegeven, en is het meer gebrek aan nieuws, dat de handel tegenhoudt, ofschoon men algemeen gunstig over den uitslag van den Spaanschen burgeroorlog denkt. Na de beids: 3 pCt. 80.65. Wisselk. Amst. 1/m 57½, 3/m 57½.

ANTWERPEN, 13 Julij.

Holland..... 2½ » 54½.	Ardoins..... 5 pCt. 21½, 1.
Metaliek..... 5 » 108½.	Uitgestelde..... » 6.
Partiellen..... 452.	Napels, Falcon. 5 » 98½.
Loten fl. 500..... 754.	Brazilië..... 5 » 80½.
Pol. Lot. 1830..... 107.	Darmst. Loten..... 3 » 75.
dito..... 300.	Darmst. Loten..... 114.
Nassau..... 127.	Darmst. Loten..... 114.
Darmst. Loten..... 114.	

De koers der Ardoins gisteren was 22½. Het was de laatste maal, dat de Ardoins op dien koers stonden.

gunstigen invloed, en ging de prijs terug tot 21½, doch blijft, bij eenigen handel, ten slotte weder iets vast 21½ g., 1½ p. op Maandag. Pruisië waren 1/m 22½ d. 1, op ultimo 22 d. 1. In Aandeelen van de bank voor de Volkslijst was veel handel, en is de koers weder tot 118 g. gestegen. Die der Commercial bank waren, met weinig affaire, laag 128½ a 127. Nassau en Darmst. Loten iets meer gewild. Russisch-Fransche Aandeelen zonder handel, 1/253½ a 54; Brazilianen nominaal 80½.

BRUSSEL, 13 Julij.

3 ure: Ardoins zijn, op het lager merk van Parijs, iets in prijs teruggegaan, doch blijven zeer vast 21½ g., met weinig affaire.

FRANKFORT a/M, 11 Julij.

Metaliek..... 5 pCt. 108½.	Pol. Lot. fl. 500 » 78½.
dito 3 » 81½.	dito 300 » 60½.
Bank-Actien..... 1749.	Holland..... 2½ pCt. 54½, 1.
Loten fl. 500..... 126½.	Syndic..... 4½ » 95½.
Darmst. Loten..... 62.	dito 3½ » 79½.
N. dito..... 23.	Spanj. Ardoin..... 5 » 12½, 1.
Nassau Loten..... 22½.	Portugal..... 3 » 81½.
Pruiss. Loten..... 65½.	Taubebank..... » 120.

Naar Integralen en Syndicaten was heden tot hogere koersen veel vraag, op de gunstige berichten van Amsterdam; in overige Fondsen was geene variatie. Spaansche en Portugesche vonden tot de geoteerde koersen koopers. Wisselk. Amst. k. 138½, 2/m 137½; Londen k. 151½, 2/m 150½.

BRUSSEL, 9 Julij.

Pruiss. Leen... 4 pCt. 103½.	Pol. Lot. fl. 500 pCt. 78½.
Loten dito..... » 66.	dito 300..... » 60½.
Metaliek..... 5 » 109½.	Holland..... 2½ » 54.
dito 3 » 84.	dito 5 » 99.
Bank-Actien..... 994.	Napels, Falcon. 5 » 94.
Loten fl. 500..... 129½.	dito Londen 5 » 103½.
Rusl. Londen..... 5 » 114.	Denemarken..... 3 » 75½.
dito Hamb..... 5 » 108½.	Darmst. Loten..... » 13½.
dito 1831 en 33 5 » 103½.	

De koersen der meeste Fondsen waren op nieuw iets hooger, alleen in Pruisische vertoonde de handel eenige levendigheid.

WIKEN, 7 Julij.

Metaliek..... 5 pCt. 107½.	Bank-Actien..... f 1448½.
dito 3 » 81½.	Loten fl. 500..... » 127½.

ROTTERDAM, 12 Julij.

Wisselk. Hamburg 2/m 35½, kort 35½. Parijs 2/m 56½, kort 57½. Bordeaux 2/m 58½, kort 58½. Frankfort a/m. 6/w 35½, — 13 Julij, Londen 2/m 12.12½, kort 12.20. Hamburg 2/m 35½, kort 35½.

DOOR BUITENGEGONE GELEGENHEID.

Londen 12 Julij.

Consols op tijd... 3 pCt. 95½, 1/4.	
Brazilië..... 5 » 79½, 80½.	
Mexico..... 6 » 24½, 25½.	
Columbia 2de Leen. 6 » 26½, 7.	
Pern..... 6 » 17½, 18½.	
Denemarken..... 3 » 74½, 75½.	
Rusland..... 5 » 112½, 113½.	
Spanje Ardoins m.c. 5 » 22 a 1/2.	
Passive..... 4½, 5.	
Deferred..... 8½, 9½.	
Portugal..... 5 » 35½, 36½.	
Dito..... 3 » 23½, 24½.	
Holland..... 2½ » 54½, 1/4.	
Dito..... 5 » 101½, 102.	
Dito O. I. .... 5 » 99½, 1/4.	

Consols prijshoudend, Hollandsche Fondsen voornamelijk 5 pCt. waren iets meer gewild, Spaansche en Portugesche verbeterde zich mede iets in prijs.

PARIS 13 Julij.

Inschrijving... 3 pCt. 80.70.	
Dito..... 5 » 111.15.	
Napels..... 5 » 98.90.	
Portugal..... 3 » 24½.	
Spanje Ardoins 5 » 28½, 1/4.	
Passive..... 5 a 4½.	

ANTWERPEN 13 Julij, des avonds.

Spanje Ardoins 5 pCt. 22 koers.
BRUSSEL 13 Julij, des avonds.
Spanje Ardoins 5 pCt. 22 papier.

SCHEEPVAART EN HANDEL.

Scheepstijdingen.

Volgens brief van New-York van 25 Junij, is het schip Franklin, met Tabak en Katoen, van New-Orleans n. Havre, op de haar voor de Mississippi gestrand; het schip en lading zoude geheel weg zijn.

De schepen de Sun, Kap. Hood, met 1,075 kisten Suiker, van Havana, en Graf Concor, Kap. L. Gude, met 400 vaten Tabak, van Richmond, zijn den 7den, en de schepen Adonis, Kap. Grashby, met 1,775 balen Koffij, van Rio Janeiro, en Corinarian, Kap. Ames, met 324 balen Katoen, van New-Orleans, den 9 Julij te Cowes om order binnengelopen.

BIJENGEKOMEN.

HARLINGEN 11 Julij. H. J. Ketelaar, Hanse, Hemel. — 12 Julij. R. Cubitt, Orwell, Londen.

